

Київський університет імені Бориса Грінченка

Інститут мистецтв

Кафедра інструментально-виконавської майстерності

ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов
2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Музичний інструмент

для студентів

Спеціальності 025 «Музичне мистецтво»

Освітнього рівня: другого магістерського

Освітньої програми

025.00.01 Музичне мистецтво

Спеціалізації: викладання музичного інструмента

Київ – 2018

Розробники:

Куришев Євген Володимирович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності, **Ляшенко Ольга Дмитрівна**, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності.

Викладачі: *Гаркуша Людмила Іванівна*, ст. викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності, *Економова Ольга Серафимівна*, ст. викладач кафедри інструментально-виконавської майстерності, *Куришев Євген Володимирович*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності, *Ляшенко Ольга Дмитрівна*, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності, *Полянський В'ячеслав Анварович*, професор кафедри інструментально-виконавської майстерності, *Тітович Валерій Іванович*, доцент кафедри інструментально-виконавської майстерності Інституту мистецтв Київського університету ім. Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри інструментально-виконавської майстерності

Протокол від 05.08 2018 року № 10

Завідувач кафедри _____ (Т. Б. Каблова)
(підпис)

Робочу програму погоджено з гарантом освітньої /професійної, наукової/ програми (керівником проектної групи) 025.00.01 Музичне мистецтво

6.08.2018 р.

Гарант освітньої (професійної/наукової) програми
(керівник проектної групи) _____ (О. М.Олексюк)
(підпис)

на 20__ / __ Робочу програму перевірено

____.____.2018 р.

Заступник директора _____ (А.О. Таранник)
(підпис)

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

на 20__/20__ н.р. _____ (_____), «__»__ 20__ р., протокол № __
(підпис) (ПІБ)

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання			
	денна		заочна	
«Музичний інструмент»				
Вид дисципліни	нормативна			
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська			
Загальний обсяг кредитів / годин	6/180		4/120	
Курс	5		5	
Семестр	9	10	9	10
Кількість змістових модулів з розподілом	1	1	1	1
Обсяг кредитів	2	2	2	2
Обсяг годин, в тому числі:	180	60	60	60
Аудиторні (лабораторні)	36	24	8	8
Модульний контроль	4	4	-	-
Семестровий контроль	-	-	-	-
Самостійна робота	20	32	52	52
Форма семестрового контролю	-	залік	-	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Процес фортепіанного навчання студентів проходить у формі індивідуальних занять, які базуються на принципі інтегративного засвоєння знань та формування відповідних вмінь та компетентностей, що сприяє послідовному, розгорнутому у часі процесу професійного становлення студента як піаніста, розвитку його музичних, виконавських та просвітницьких здібностей в їх взаємодії.

Мета навчального курсу «Музичний інструмент (фортепіано)» – забезпечити студентам-магістрантам достатній рівень фахової компетентності, що дозволить ефективно використовувати його у професійній діяльності.

Завдання курсу полягають у тому, щоб у процесі проходження курсу «Музичний інструмент (фортепіано)» магістрант опанував фахові та загальні

компетентності. Так **фахові** компетентності є системою компетенцій, що проявляються як складний комплекс, який зв'язує художньо-виконавську культуру роботи над музичним твором. Серед них є: **інструментально-виконавські**, що виявляються в процесі інтерпретації музичного твору на основі осягнення авторського задуму, ідеї, художнього образу та змісту і відтворення його в різних видах художньо-інтерпретаційної творчості, це:

- професійне оволодіння музичними творами та відтворення авторського тексту із технічною досконалістю;
- здатність до вільного володіння музичним інструментом, грамотне сприймання, осмислення і інтерпретування музичних творів;
 - здатність до формування художніх образів музичних творів у процесі знайомства із різними стилями, жанрами і формами музичного мистецтва;
 - здатність до ансамблевої гри;
 - здатність до розвитку піаністичних та творчих можливостей;
 - здатність самостійно опанувати новий виконавський репертуар та здійснювати концертно-виконавську діяльність (читати нотний текст з листа, ескізно охоплювати музичні твори та практично відтворювати їх на фортепіано) і брати участь у різних концертних заходах;
- здатність до здійснення репетиційної та виконавської діяльності в умовах концертного залу,
 - **інструментально-педагогічні:**
 - професійне осмислення і вивчення інструментально-педагогічного репертуару;
 - реалізація набутих вмінь та навичків у подальшій просвітницькій діяльності вчителя на музичних заняттях у школі, у процесі спілкування з музичним мистецтвом у позакласній роботі, **музично-теоретичні:**
 - розвиненість внутрішнього слуху;
 - здатність застосовувати у процесі навчання та фахової діяльності знання з теорії музики, гармонії, аналізу музичних форм, поліфонії;
 - сформованість музично-теоретичного тезаурусу, **методичні:**

– – здатність добирати доцільні засоби музичної виразності, спираючись на власний музично слуховий контроль та художньо переконливо та адекватно відтворювати образно-емоційний зміст виконуваних творів;

– володіння методикою підготовки концертного виступу; знання специфіки та методів здійснення цілісного процесу, спрямованого на організацію артистичної роботи музиканта-інструменталіста,

Серед загальних компетентностей є: **самоосвітня:**

– здатність до самостійної пізнавальної діяльності, самореалізації та саморозвитку;

– спрямованість на розкриття особистісного творчого потенціалу та самореалізації у фаховій діяльності, прагнення особистісно-професійного лідерства та успіху, **світоглядна:**

– наявність ціннісно-орієнтаційної позиції; загальнокультурної ерудиції, світогляду;

– розуміння сутності і соціальної значущості майбутньої професії;

– збереження національних духовних традицій; **інформаційна:**

- здатність до самостійного пошуку та оброблення інформації з різних джерел для перегляду, прослуховування музичного матеріалу та розгляду конкретних питань;

– здатність до ефективного використання інформаційних **ресурсів** мережі **Інтернет**, які містять текстовий, **аудіо** і відеоматеріал у професійній діяльності, **комунікативна:**

– здатність до міжособистісного спілкування, емоційної стабільності, толерантності;

– здатність вільне володіння українською мовою відповідно до норм культури мовлення, **креативна:**

– здатність до нових ідей.

На вивчення курсу «Музичний інструмент (фортепіано)» навчальним планом відведено на п'ятому курсі денної форми навчання 120 годин, з них:

60 год. – лабораторних, 52 год. – самостійна робота, 8 год. – модульний контроль. Формою семестрового контролю є залік у 10 семестрі.

3. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ДИСЦИПЛІНОЮ «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Результатом навчання повинні бути сформовані, розвинені, удосконалені й реалізовані на практиці певні фахові та загальні компетентності.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Музичний інструмент» магістранти повинні:

знати: особливості у сприйманні, осмисленні і відтворенні авторського змісту музичного твору; архітектоніку музичного твору; різні редакції обраних творів;

– **вміти:** розібрати, вивчити й донести слухачам художній образ музичного твору; самостійно працювати над музичним твором; декодувати авторський текст музичного твору; виставити аплікатуру; застосовувати правильну артикуляцію; використовувати різні тембро-динамічні ознаки музичного образу;

розуміти: шляхи інтерпретації музичного твору; методи і прийоми роботи над обраними музичними творами;

аналізувати: форму музичного твору; методичні особливості роботи над музичним творами різних стилів, жанрів, епох.

зіграти: музичні твори різних форм стилів та жанрів, а саме: поліфонічний твір, твір великої форми (соната, варіації, рондо, концерт для фортепіано з оркестром, фантазія), дві концертні п'єси (балада, ноктюрн, скерцо та ін.) й твір українського композитора (фортепіанна мініатюра).

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФОРТЕПІАНО»

Тематичний план для денної форми навчання

№ з/п	Назви змістових модулів, тем	Розподіл годин між видами робіт					
		Разом	Аудиторна			Самостійна робота	Модульне контрольне прослуховування
			Лекції	Практичні	Індивідуальні		
Змістовий модуль 1. Підготовка навчальної програми магістрантом							
1.1	Творче прочитання авторського тексту	28		18		10	
1.2	Музичне сприйняття художніх образів	32		18		10	4
	Разом за семестр	60		36		20	4
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності							
2.1	Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	28		12		16	
2.2	Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів	32		12		16	4
	Разом за семестр	60		24		32	4
	Разом за навчальним планом:	120		60		52	8

5. ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИЦИПЛІНИ «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Змістовий модуль 1

Підготовка навчальної програми магістрантом

1.1. Творче прочитання авторського тексту (18 годин)

Піаністичні засоби відтворення авторського тексту. Особливості фактури музичного твору. Винайдення зручної аплікатури. З'ясування усталених характерних ознак обраних музичних творів. Винайдення та застосування відповідної артикуляції. Засоби художнього відтворення музики у фортепіанному мистецтві

Ключові слова: засоби відтворення авторського тексту; фактура музичного твору; аплікатура та артикуляція.

Основна література: 1.1, 1.3.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.9, 2.11.

1.2. Музичне сприйняття художніх образів (18 годин)

Аналіз різних редакцій обраних фортепіанних творів. Тембро-динамічні ознаки музичної палітри. Метро-ритмічна структура музичних творів. Музична форма.

Ключові слова: музична палітра; структура музичних творів; музична форма.

Основна література: 1.1, 1.2, 1.3.

Додаткова література: 2.4, 2.6, 2.9, 2.11.

Змістовий модуль 2

Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності

2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності (12 годин)

Драматургія музичних творів у контексті часового простору. Інтерпретаційна модель музичних творів (власний виконавський проект). Утворення музичних образів відповідно до стилю. Індивідуальний стиль піаніста.

Ключові слова: часовий простір; модель музичних творів; стиль виконання.

Основна література: 1.1, 1.2.

Додаткова література: 2.8, 2.9.

2.2. Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів (12 годин)

Художньо-виконавська образність та стилістична достовірність інтерпретаційної моделі музичних творів. Поліваріантність фортепіанної інтерпретації. Удосконалення технічних прийомів відповідно до художнього задуму. Відпрацювання варіантів педалізації та оркестрового урізноманітнення звучання фортепіанних творів. Удосконалення змістовного та виразного виконання. Цілісне усвідомлення твору при реалізації виконавських завдань. Співставлення результатів діяльності з художньою концептуально-інтерпретаційною моделлю фортепіанних творів.

Ключові слова: поліваріантність інтерпретації; оркестрова та фортепіанна музична палітра; концептуально-інтерпретаційна модель фортепіанних творів.

Основна література: 1.2, 1.3.

Додаткова література: 2.1, 2.2, 2.7.

6. КОНТРОЛЬ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна к-сть балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лабораторних занять	1	36	36	24	24
Робота на лабораторному занятті	10	36	360	24	240
Модульне контрольне прослуховування	25	1	25	1	25
Самостійна робота (виконання домашнього завдання)	5	8	40	12	60
Разом		-	461	-	349
<i>(Усього за період роботи до заліку 810 балів, що прирівнюється до 100 б. з рахуванням коефіцієнту 8,1)</i>					

6.2. Завдання для самостійної роботи та критерії її оцінювання

№ п/п	Зміст завдання	К-сть годин	Література	Академічний контроль	Бали
Змістовий модуль 1. Підготовка навчальної програми магістрантом					
1	Тема 1.1. Поглиблене ознайомлення з текстом поліфонічного твору	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
2	Тема 1.1. Вивчення нотного тексту поліфонічного твору	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
3	Тема 1.1. Поглиблене ознайомлення з текстом твору крупної форми	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
4	Тема 1.1. Вивчення нотного тексту твору великої форми	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
5	Тема 1.1. Поглиблене ознайомлення з текстом твору кантиленного характеру	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
6	Тема 1.2. Вивчення нотного тексту твору кантиленного характеру	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
7.	Тема 1.2. Поглиблене ознайомлення з текстом віртуозного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
8.	Тема 1.2. Вивчення нотного тексту віртуозного твору	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом за I семестр:	20 год.			40 б.
Змістовий модуль 2. Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності					
9.	Тема 2.1. Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації поліфонічного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
10.	Тема 2.1. Динамічний план інтерпретації поліфонічного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
11.	Тема 2.1. Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі поліфонічного твору.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.

12.	Тема 2.1. Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору великої форми.	2 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
13.	Тема 2.1. Динамічний план інтерпретації твору великої форми.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
14.	Тема 2.1. Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору великої форми.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
15.	Тема 2.2. Динамічний план інтерпретації твору кантиленного характеру.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
16.	Тема 2.2. Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації твору кантиленного характеру.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
17.	Тема 2.2. Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі твору кантиленного характеру.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
18.	Тема 2.2. Динамічний план інтерпретації віртуозного твору.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
19.	Тема 2.2. Формування програми техніко-тактичних дій інтерпретації віртуозного твору.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
20.	Тема 2.2. Зорові та слухо-моторні уявлення піаніста у процесі формування інтерпретаційної моделі віртуозного твору.	3 год.	Нотний текст	Індивідуальне заняття	5 б.
	Разом за II семестр:	32 год.			60 б.
	Разом за рік	52 год.			100 б.

6.3. Форми проведення модульного контролю та критерії оцінювання

Навчальні досягнення магістрантів з дисципліни «Музичний інструмент (фортепіано)» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладена обов'язковість модульного контролю, накопичувальна система оцінювання рівня знань, умінь і навичок.

Модульне контрольне прослуховування №1	Критерії оцінювання	Бали
Виконання студентом музичних творів, які опрацьовувалися ним протягом вивчення змістового модуля 1	Своєчасність виконання модульного контрольного прослуховування	5
	Виконання одного музичного твору напам'ять, інших по нотах	5
	Виконання другого музичного твору напам'ять	5
	Правильна художня інтерпретація музичних творів. Технічна досконалість відтворюваної інтерпретаційної моделі музичного твору	5
	Емоційно-образне виконання музичних творів	5
Максимальна кількість балів		25
Модульне контрольне прослуховування №2	Критерії оцінювання	Бали
Виконання студентом музичних творів, які опрацьовувалися ним протягом вивчення змістового модуля 2	Своєчасність виконання модульного контрольного прослуховування	5
	Виконання одного музичного твору напам'ять, інших по нотах	5
	Виконання другого музичного твору напам'ять	5
	Правильна художня інтерпретація музичних творів. Технічна досконалість відтворюваної інтерпретаційної моделі музичного твору	5
	Емоційно-образне виконання музичних творів	5
Максимальна кількість балів		25
Усього		50

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

В другому семестрі формою контролю є залік. На заліку враховується вся робота студента за рік. Програма заліку складається з творів, різних за змістом, стилем, фактурою і формою, які повинні максимально відобразити рівень виконавських навичок і умінь студента, а також рівень його загальної музичної культури.

Програма заліку повинна включати:

- поліфонічний твір;
- твір великої форми (соната, варіації, рондо, фантазія);
- концертну віртуозну п'єсу (балада, ноктюрн, скерцо та ін.);
- твір українського композитора (фортепіанну мініатюру).

Програмні твори мають продемонструвати різні аспекти підготовки майбутнього педагога музики.

Зразки програм заліку з музичного інструменту (фортепіано)

1. Й.-С. Бах. Прелюдія та fuga №6, d moll, «Добре темперований клавір», ч.1.
2. Л.Бетховен. Соната №27, e moll.
3. Ф. Шопен. Ноктюрн №5, Fis Dur.
4. М. Лисенко. Полонез №1.
1. Й.-С. Бах. Партита №6, e-moll (окремі частини).
2. Ф. Шуберт. Соната A Dur.
3. О. Скрябін. Прелюд es moll.
4. М. Степаненко. «Дитячий альбом» (Весняночка, Український танець).

6.5. Шкала відповідності оцінок.

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Незадовільно	0-59

7. НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНА КАРТА ДИСЦИПЛІНИ «МУЗИЧНИЙ ІНСТРУМЕНТ»

Разом 120 год.: лабораторних (практичних)– 60 год., МК – 8 год., самостійна робота – 52 год.

	І семестр		ІІ семестр	
Модулі	Змістовий модуль 1		Змістовий модуль 2	
Назва модуля	Підготовка навчальної програми магістрантом		Саморегуляція процесу музично-виконавської діяльності	
К-сть балів за модуль	461 бал		349 балів	
Заняття	1 – 18	19 – 36	1 – 12	13– 24
Лекційні				
Семінари				
Практичні	18	18	12	12
Назва начального модуля (практичне заняття)	Тема 1.1. Творче прочитання авторського тексту	Тема 1.2. Музичне сприйняття художніх образів	Тема 2.1. Художня інтерпретація музичних творів в аудиторних формах звітності	Тема 2.2. Виконавська реалізація власної художньої концептуально-інтерпретаційної моделі фортепіанних творів
Самостійна робота	25 б	15 б	30 б.	30 б.
Модульне контрольне прослуховування	Модульна контрольна робота 25 б.		Модульна контрольна робота 25 б.	
Рейтинговий бал	Всього без урахування коефіцієнту – 461 бали		Всього без урахування коефіцієнту – 349 балів	
Коефіцієнт			Усього за період роботи до заліку без урахування коефіцієнта – 810 балів. Коефіцієнт – 8,1	

8. ОРІЄНТОВНИЙ РЕПЕРТУАР

Поліфонія

Бах І.	ДТК Т.І та Т. II. Прелюдії і фуги. Французькі сюїти. Англійські сюїти. Партіти. Чаконна Фа мажор. Прелюдія Соль мажор. Фуга Ля мінор. Фуга До мажор. Прелюдії та фуги. Фугета тв. 17. Прелюдії і фуги Соль мажор, Мі
Гендель Г.	Фуга Фа мажор. Прелюдії та фуги Ре мажор, До мажор, Ля мажор. Прелюдія та фуга Соль мажор. Прелюдія та фуга Ля мінор.
Глінка М. Кабалевський Д. Регер М. Скорик М. мінор, Ля мажор. Хіндеміт П. Шостакович Д.	
Шумейко В. Щедрін Р.	

Велика форма

Бетховен Л.	Сонати (за вибором). Рондо До-мажор. Концерти для фортепіано з оркестром. Сонати (за вибором). Соната-фантазія До мажор. Варіації на тему романсу Аляб`єва «Соловейко», Соната Мі мінор. Соната №3. Сонати (за вибором), Концерти для фортепіано з оркестром. Пасторальна сонатина До
Гайдн Й. Гендель Г. Глінка М.	Сонати (за вибором). Соната-балада Мі мажор. Сонати Ля мінор, Ля
Гріг Е. Кабалевський Д. Моцарт В.	Сонатина До мажор.
Прокоф`єв С. мажор. Скарлатті Д. Степаненко М. Шуберт Ф. мажор. Хачатурян А.	

П'єси

Аренський А. Бабаджян А.	Арабеска. Незабудка. Елегія Соль мінор.
-----------------------------	--

Бетховен Л.
Гершвін Дж.
Глінка М.
Дремлюга М.
Лисенко М.
Ліст Ф.

Мендельсон Ф.
Прокоф'єв С.

Равель М.
Рахманінов С.
(вибором).

(вибором).
Сен-Санс К.
Степовий М.
Чайковський П.
Шопен Ф.

Шостакович Д.
Штогаренко А.
(вибором).
Шуберт Ф.
Шуман Р.

Щедрін Р.
Якушенко І.
(вибором)

Контрданси. Екосези.
Прелюдії (за вибором).
Баркарола.
Прелюд Фа дієз мажор.
Експромт.
Втіха №4,5.
Ноктюрни Мі мажор,
Ля мажор.
Забутий вальс. Експромт.
Пісні без слів (за вибором).
Миттєвості тв. 22.
Сарказми тв. 17.
Павана.
Елегія. Прелюдії (за

Етюди-картини (за

Карнавал тварин.
Маленька поема. Прелюд.
Пори року (за вибором).
Ноктюрни. Вальси.
Полонези (за вибором).
Прелюдії (за вибором).
Етюди-картини (за

Музичні моменти.
Фантастичні п'єси.
Новелета Фа мажор.
Тройка.
Джазовий альбом (за

НОТНИЙ МАТЕРІАЛ

1. Барвінський В. Сонати. – К., 1990. – 64 с.
2. Барвінський В. Твори для фортепіано. Упорядник С. С. Павлишин. – К., 1988. – 158с.
3. Бах Й. С. Добре темперований клавір. 48 прелюдій та фуг. Том I. Редакція Б. Муджелліні. – К., 1973. – 125 с. Т. II – К., 1994. – 134 с.
4. Бах Й. С. Двоголосні інвенції. – К., 2004. – 31 с.
5. Бах Й. С. Маленькі прелюдії та фуги. – К., 1993. – 48 с.
6. Бетховен Л. Вибрані фортепіанні твори. – К., 1975. – 68 с.
7. Бетховен Л. П'єси для фортепіано. – К., 1993. – 79 с.
8. Бетховен Л. 32 сонати для фортепіано. Т.І. – Москва, 1989. – 303 с. Т. II. – 1991. – 344 с.
9. Бортнянський Д. Сонати. – Ленинград, 1989. – 27 с.

10. Виборні етюди російських композиторів. – К., 1987. – 134 с.
11. Гаврилин В. Пьеси для фортепиано. Т.І. – Москва, 1996. – 44 с.
12. Гайдн Й. Сонаты для фортепиано. – Москва, 2008. – 164 с.
13. Гедике А. Двенадцать мелодических этюдов. – Москва, 1999. – 45 с.
14. Глинка М. Пьесы. – Ростов – на – Дону, 1998. – 72 с.
15. Гречанинов А. Детский альбом. Бусинки. – Москва, 1988. – 31 с.
16. Григ Э. Лирические пьесы. – Москва, 2006. – 202 с.
17. Гріг Е. Поетичні картинки для фортепіано. – К., 1967. – 18 с.
18. Кабалевский Д. Фортепианная музыка для детей и юношества. – Москва, 1974. – 28 с.
19. Клементі М. Сонатини. – К., 1993. – 23 с.
20. Косенко В. 24 дитячі п'єси для фортепіано. Редакція М. Б. Степаненка. – К., 1994. – 62 с.
21. Левченко Л. Музичне джерельце. Збірка музичних творів. Випуски 1,2,3,4. – Харків, 2004 р.
22. Лешгорн А. Этюды, соч. 65. – Москва, 2005. – 31 с.
23. Мошковский М. 15 Виртуозных этюдов, соч. 72. – Москва, 1994. – 23с.
24. Моцарт В. Избранные сонаты. Редакция К. Мартинсена, В. Вайсмана. – Ростов – на – Дону 1998. – 133 с.
25. Моцарт В. Три сонаты для фортепіано. – К., 1993. – 32 с.
26. Популярні твори для фортепіано. Вип. 3. Укладач Б.Р. Верещагін. – К., 1977. – 39 с.
27. П'єси та ансамблі для фортепіано. Упорядник Ю.В. Доля. – К., 2005. – 31 с.
28. Сонатини для фортепіано. Для середніх класів ДМШ. Упорядкування Ю.В. Долі. – К., 2008. – 29 с.
29. Українська фортепіанна музика. Педагогічний репертуар для дітей та юнацтва. Навчальний посібник. Упорядники О.С. Завадська, О.С. Казачук. – К., 2006. – 162 с.
30. Фортепіано 5 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 111 с.
31. Фортепіано 5 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 103 с.
32. Фортепіано 6 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 103 с.
33. Фортепіано 6 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1988. – 95 с.
34. Фортепіано 7 клас. Перша частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1989. – 119 с.

35. Фортепіано 7 клас. Друга частина. Учбовий репертуар для дитячих музичних шкіл. Упорядник Б.О. Милич. – К., 1982. – 112 с.
36. Чайковський П. Дитячий альбом, тв. 39. – К., 1995. – 40 с.
37. Чайковский П. Времена года. – Москва. 1998. – 56 с.
38. Шопен Ф. Сім прелюдій. Для фортепіано. – К., 2003. – 8 с.
39. Шуман Р. Альбом для юнацтва. Редакція О.Б. Гольденвейзера. – К., 1993. – 36 с.
40. Щуровський Ю.С. Вибрані твори для фортепіано. – К., 1987. – 79 с.
41. Щуровський Ю.С. Калейдоскоп. Дитячі п'єси для фортепіано. – К., 1982. – 39 с.

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

Основна (базова) література:

- 1.1. Алексеев А. Д. Методика обучения игре на фортепиано. /Александр Дмитриевич Алексеев. – М.: Музыка, 1978. – 287 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 2 екз.)
- 1.2. Алексеев А. Д. Творчество музыканта-исполнителя / Александр Дмитриевич Алексеев. – М.: Музыка, 1991. – 102 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 2 екз.)
- 1.3. Баренбойм Л. А. Путь к музыцированию. 2-е изд. – / Лев Аронович Баренбойм– Л.: Сов. композитор, 1973. – 270 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 1 екз.)
- 1.4. Голубовская Н. И. Искусство педализации. – Л.: Сов. композитор, 1985. – 96 с. *Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/4872/>.*
- 1.5. Курышев Е. В. Исполнительская практика как форма профессиональной подготовки учителя музыки. / Евгений Владимирович. Куришев– К.: КГПИ, 1989. – 75 с. (В бібліотеці Інституту мистецтв 1 екземпляр).

Додаткова література

- 2.1. Арчажникова Л. Г. Профессия – учитель музыки./ Л. Г. Арчажникова – М.: Музыка, 1994. – 111 с.
- 2.2. Гат Й. Техника фортепианной игры / Йозеф Гат. – М. – Будапешт, 1967. – 244 с.
- 2.3. Либерман Е. Я. Работа над фортепианной техникой. – М.: Искусство , 1985. – 144 с. *Посилання на електронний варіант: <http://elib.kubg.edu.ua/4871/>.*
- 2.4.Маккиннот Л. Игра наизусть / Л. Маккиннот. – Л.: Музыка, 1967. – 143 с.
- 2.5. Максимов О. Б. Виховання піаністів за методикою В. Барвінського./ О. Б. Максимов – Донецьк: Вид. ДДК, 2007. – 127с.

- 2.6. Мартинсен К. А. Индивидуальная фортепианная техника (на основе звукотворческой воли) \ Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Г. М. Когана. – М.: Музыка. 1966. – 217 с.
- 2.7. Мартинсен К. А. Методика индивидуального преподавания игры на фортепиано / Карл Адольф Мартинсен; [пер. с нем. В. Л. Михелис]; ред. Л. И. Ройзмана. – М.: Музыка, 1977. – 127 с.
- 2.8. Падалка Г. М. Педагогіка мистецтва. Теорія і методика викладання мистецьких дисциплін./ Галина Микитівна Падалка – К.: Освіта України, 2008. – 274 с.
- 2.9. Рейковский Я. Экспериментальная психология эмоций /Я. Рейковский; [пер. с польск., вступ. ст. В.Н. Вилюнаса]. – М.: Прогресс, 1979. – 391 с.
- 2.10. Савшинский С. И. Пианист и его работа / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 185 с.
- 2.11. Савшинский С. И. Работа пианиста над музыкальным произведением / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 187 с.
- 2.12. Савшинский С. И. Работа пианиста над техникой / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Музыка, 1964. – 106 с.
- 2.13. Савшинский С. И. Режим и гигиена работы пианиста / Самарий Ильич Савшинский. – Л.: Сов. Композитор, 1963. – 119 с.
- 2.14. Юник Д. Г. Виконавська надійність музикантів: зміст, структура і методика формування : монографія / Дмитро Григорович Юник. – К.: ДАКККіМ, 2009. – 340 с.